

Analýza finančnej stability vyšších územných celkov (VÚC) v SR

Bratislava 27.8.2012

1. Úvod

V tejto analýze predstavujeme hospodárenie ôsmich vyšších územných celkov (VÚC) v SR. Analýza je súčasťou projektu „Monitoring hospodárenia miest, obcí a VÚC“, ktorý finančne podporil OPEN SOCIETY INSTITUTE. Cieľom projektu je zlepšiť informovanosť občanov o finančnej stabilite obcí a VÚC, a tak prispieť k zvýšeniu tlaku občanov na zlepšovanie ich hospodárenia. Snahou INEKO je podpora stability verejných financií ako celku.

Inštitút INEKO v rámci projektu administruje internetový portál¹, ktorého cieľom je oboznámiť občanov s hospodárením a finančnou stabilitou obcí a VÚC. Portál obsahuje úplnú databázu obcí a VÚC v SR s údajmi o plnení vybraných ukazovateľov, ako napríklad celková výška dlhu, dlhová služba, záväzky aspoň 60 dní po splatnosti, okamžitá likvidita či bilancia bežného a kapitálového účtu.

Údaje sme získali od Ministerstva financií SR (MF SR) na základe Zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Vzhľadom na to, že sa podľa našich doterajších skúseností môžu niektoré údaje líšiť od údajov v účtovníctve VÚC, pre zvýšenie ich presnosti, sme tieto údaje čiastočne overovali v účtovných závierkach VÚC a následne aj v priamej komunikácii so zástupcami VÚC, ktorých sme požiadali o verifikáciu zozbieraných údajov. Nie všetky VÚC sa ozvali, a preto prípadné rozdiely naďalej zisťujeme a snažíme sa odstrániť.

2. Informácia o hospodárení VÚC na základe jednotlivých ukazovateľov

Poznámka: Metodické vysvetlivky k výpočtu sledovaných ukazovateľov sa nachádzajú v záverečnej časti analýzy.

¹ Portál sa nachádza na adrese <http://obce.ineko.sk/>.

2.1. Výsledky – celková suma dlhu

Najvyšší dlh ku koncu roka 2011 dosiahli Košický (57,4 %; 96 €/obyv.) a Trnavský VÚC (56,3 %; 96 €/obyv.). Ich dlh sa tak priblížil k úrovni 60 % bežných príjmov predchádzajúceho roka, čo znamená, že sú blízko hranice, pri ktorej by podľa zákona už nemali mať možnosť prijať ďalšie úvery. Zadlženie týchto žúp je varovným signálom, že budú musieť v najbližšom období zlepšiť svoje hospodárenie.

Napriek tomu možno konštatovať, že všetky VÚC ku koncu roka 2011 plnili zákonom stanovené kritérium². V rebríčku VÚC podľa zadlženosti nasledujú Trenčiansky (50,6 %; 91 €/obyv.) a Banskobystrický VÚC (48,3 %; 93 €/obyv.). Dlh nižší ako 40 % dosiahli Žilinský (38,4 %; 72 €/obyv.), Prešovský (37,9 %; 66 €/obyv.), Bratislavský (36,3 %; 60 €/obyv.) a Nitriansky VÚC (31,3 %; 57 €/obyv.).

Najvyššie medziročné nárasty dlhu medzi rokmi 2010 a 2011 zaznamenali Bratislavský VÚC (z 24,5 % na 36,3 %), Košický VÚC (z 49,0 % na 57,4 %), Trenčiansky VÚC (z 44,9 % na 50,6 %) a Banskobystrický VÚC (z 43,0 % na 48,3 %). Dlh mierne narástol aj v prípade trnavského a prešovského VÚC. Naopak, dlh medziročne mierne poklesol v prípade Nitrianskeho a Žilinského VÚC.

Priemerná miera zadlženia všetkých ôsmich VÚC v SR bola ku koncu roka 2011 na úrovni 44,16 % (78 €/obyv.), čo predstavuje nárast o 3,93 percentuálneho bodu oproti hodnote 40,23 % (75 €/obyv.) z konca roka 2010. Tento nárast zadlženia je dôsledkom jednak zväčšenia celkového dlhu všetkých VÚC z 407 na 428 miliónov eur, ale aj následkom poklesu bežných príjmov VÚC medzi rokmi 2009 a 2010 z 1,011 miliardy na 962 miliónov eur. Pokles bežných príjmov sa pričínal o spomínaný nárast dlhu (+3,93 percentuálneho bodu) približne z jednej polovice.

2.2. Výsledky – dlhová služba

Možno konštatovať, že VÚC vo všeobecnosti nemajú problém s plnením kritéria, podľa ktorého by dlhová služba nemala presiahnuť 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Počas rokov 2006 až 2010 všetky VÚC dosahovali hodnoty nižšie ako 5 %. V roku 2011 však až 2 VÚC zaznamenali vysoké hodnoty nad 25 %, a to Trnavský (55 %) a Nitriansky (31 %). Táto skutočnosť môže naznačovať, že sa jednalo o výkyvy v dôsledku zarátania predčasného jednorazového splatenia návratných zdrojov financovania³, ktoré sa z pohľadu zákonného kritéria nemá brať do úvahy, a teda toto prekročenie hranice by nemalo signalizovať problém.

Informácie o dlhovej službe všetkých VÚC možno nájsť v tabuľke 1 (na strane 4).

² Prípadná existencia úverov na zabezpečenie predfinancovania eurofondov, ktoré by sa nám nepodarilo identifikovať, môže dlh jedine znížiť, a preto možno uvedené tvrdenie povedať s istotou.

³ Napr. pri prefinancovaní starších úverov.

2.3. Výsledky – záväzky aspoň 60 dní po lehote splatnosti

Vzhľadom na relatívnu prísnosť nulovej tolerancie tohto kritéria⁴ malo k 31.12.2011 problémy s jeho splnením až 6 z 8 VÚC. Až štyri z týchto VÚC však dosahujú hodnoty na úrovni medzi 0 % a 0,2 % zo skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, čo možno označiť za relatívne nízky podiel, ktorý môže nastať napríklad v dôsledku toho, že VÚC je síce dostatočne solventná, no odmieta uznať oprávnenosť niektorého záväzku. Vyššie hodnoty zaznamenali Košický VÚC (0,92 %) a najmä Banskobystrický VÚC (2,37 %).

Ideálne plnia kritérium Prešovský a Nitriansky VÚC (0,00 %). Trenčiansky VÚC dosiahol síce nie úplne nulovú hodnotu, no menšiu ako 0,001 %.

Priemernú výšku záväzkov aspoň 60 dní po splatnosti sa podarilo vyšším územným celkom medziročne znížiť z 0,92 % na 0,48 %.

Informácie o celkovej výške záväzkov VÚC aspoň 60 dní po splatnosti sa nachádzajú v tabuľke 1 (na strane 4).

2.4. Výsledky – okamžitá likvidita

K 31.12.2011 dosiahli vysoké úrovne okamžitej likvidity Bratislavský, Nitriansky a Prešovský VÚC (medzi 200 % a 240 %). Žilinský a Košický VÚC tiež zaznamenali bezproblémové hodnoty, ktoré mierne prevýšili úroveň 130 %. Naopak, menej uspokojivé hodnoty mali Trenčiansky (97 %), Trnavský (61 %) a Banskobystrický VÚC (41 %). Dosiahnutú hodnotu Banskobystrického VÚC možno interpretovať tak, že by ku koncu roka 2011 dokázali okamžite uhradiť z prostriedkov na svojich finančných účtoch iba menej ako polovicu svojich krátkodobých záväzkov.

Priemerná hodnota okamžitej likvidity pre všetky VÚC sa medziročne (medzi 31.12.2010 a 31.12.2011) zlepšila zo 115 % na 124 %.

2.5. Výsledky – základná bilancia

Základná bilancia zahŕňa okrem bežného aj kapitálový účet VÚC a ponúka tak širší pohľad na hospodárenie samosprávy za sledované obdobie z ďalšieho uhla pohľadu.

Za rok 2011 dosiahli VÚC približne vyrovnanú základnú bilanciu – priemer všetkých VÚC bol -0,22 % príjmov predchádzajúceho obdobia. Deficity väčšie ako 3 % zaznamenali Bratislavský VÚC (-3,66 %) a Trenčiansky VÚC (-3,25 %). Naopak, prebytky spolu na bežnom a kapitálovom účte dosiahli Nitriansky VÚC (+4,95 %), Žilinský VÚC (+1,12 %), Banskobystrický VÚC (+0,82 %) a Trnavský VÚC (+0,42 %).

Hospodárenie VÚC sa medziročne zlepšilo, keď v roku 2010 dosiahla priemerná základná bilancia 8 VÚC -2,09 %. Toto zlepšenie pravdepodobne súvisí so skutočnosťou,

⁴ Zo zákona sa vyžaduje dodržiavanie úrovne 0 % iba pri obciach. Pri VÚC sledujeme toto kritérium iba v informatívnej rovine a dodržiavanie úrovne 0 % nie je zákonne požadované.

že od roku 2009⁵ došlo k nárastu zadlženia VÚC, kvôli ktorému sú vedenia samospráv nútené obmedzovať bežné výdavky a zlepšiť tak hospodárenie. Výsledky šetrenia sa tak mali možnosť prejavit' práve v dosiahnutých priaznivejších bilanciách za rok 2011.

3. Ohodnotenie finančného zdravia VÚC na základe vlastnej metodiky

INEKO vytvorilo v záujme zlepšenia možnosti hodnotenia finančnej stability obcí a VÚC vlastnú metodiku, na základe ktorej je možné každej obci či VÚC priradiť skóre, ktoré v sebe sumarizuje najdôležitejšie ukazovatele hospodárenia samosprávy a jeho cieľom je čo najlepšie odzrkadľovať finančné zdravie danej obce alebo VÚC. Skóre je možné dosiahnuť v rozmedzí od -3 (najhorší možný výsledok) až po +3 (najlepší výsledok). Celý opis metodiky využitej pri výpočte skóre sa nachádza v poslednej časti analýzy.

Spomedzi všetkých VÚC dosiahli najvyššie celkové ohodnotenie finančného zdravia Prešovský a Nitriansky VÚC. Keďže dosiahli skóre vyššie ako +1, možno ich označiť ako VÚC s dobrým finančným zdravím. Ďalšie 4 VÚC (Bratislavský, Žilinský, Trenčiansky a Košický) dosiahli síce kladné skóre, no menšie ako +1, čo ich zaraďuje do kategórie dostatočného finančného zdravia. Napokon, Banskobystrický a Trnavský VÚC dosiahli síce skóre blízke nule, no záporné, čo predsa len zaraďuje tieto VÚC do kategórie nedostatočného finančného zdravia. To znamená, že majú mierne problémy so svojou finančnou stabilitou. Informáciu o dosiahnutom skóre pre každý VÚC možno nájsť v tabuľke 1.

Tabuľka 1: Skóre finančného zdravia VÚC a jednotlivé ukazovatele finančnej stability⁶

#	VÚC	Obyv. [tis.]	Celkový dlh		Dlh/obyv. 2011	Dlhová služba 2011		Záv.>60d 2011	Okam. likv. 2011	Zákl. bil. 2011	Skóre FZ ⁷ [-3;+3]
			2010	2011		Ø 07-11 ⁸					
1	Prešovský	809	37,14%	37,94%	66 €	0,49%	0,65%	0,00%	208%	-1,14%	1,67
2	Nitriansky	705	31,75%	31,31%	57 €	31,29%	7,02%	0,00%	234%	4,95%	1,33
3	Bratislavský	629	24,46%	36,31%	60 €	0,94%	0,52%	0,13%	240%	-3,66%	0,85
4	Žilinský	698	38,37%	38,36%	72 €	2,86%	2,60%	0,19%	139%	1,12%	0,72
5	Trenčiansky	599	44,85%	50,59%	91 €	3,38%	2,71%	0,00%	97%	-3,25%	0,51
6	Košický	780	48,98%	57,41%	96 €	2,88%	1,73%	0,92%	131%	-1,80%	0,38
7	Banskobystrický	652	42,96%	48,25%	93 €	2,75%	2,27%	2,37%	41%	0,82%	-0,06
8	Trnavský	563	54,82%	56,26%	96 €	54,92%	12,04%	0,05%	61%	0,42%	-0,10
Σ vs. VÚC		5 435	40,23%	44,16%	78 €	11,32%	3,47%	0,48%	124%	-0,22%	
Σ vs. obce a VÚC		5 435	33,29%	31,91%	157 €	14,79%	7,89%	0,48%	98%	+0,40%	

Zdroj: Ministerstvo financií SR; metodika a prepočet: INEKO

⁵ Údaje o celkovom dlhu obcí a VÚC za obdobie pred rokom 2009 nemáme k dispozícii.

⁶ INEKO na základe vysvetliviek v sekcii „Metodika“ nemôže garantovať správnosť všetkých uvedených údajov.

⁷ Výsledné skóre finančného zdravia VÚC. Do jeho výpočtu vstupujú rôzne finančné údaje za roky 2008 až 2011, pričom platí, že čím staršie finančné údaje, tým nižšia váha pri výpočte a naopak. Viac v časti „metodika“.

⁸ Aritmetický priemer za 5 najnovších dostupných rokov (2007 až 2011).

4. Metodika

4.1. Metodika – zákonné kritériá (výber z právneho rámca platného v súčasnosti)

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy definuje v § 17 dve podmienky⁹, ktoré VÚC musí súčasne splniť, aby mal možnosť prijať návratné zdroje financovania na plnenie svojich úloh:

1. celková suma dlhu VÚC neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka,
2. suma ročných splátok návratných zdrojov financovania (splátky úrokov a istiny, t.j. dlhová služba VÚC) neprekročí 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Do celkovej sumy dlhu VÚC sa pritom, podľa definície v zákone, nezapočítavajú napr. úvery od ŠFRB (Štátny fond rozvoja bývania) či záväzky prijaté na zabezpečenie predfinancovania eurofondov¹⁰. Do výdavkov na splácanie istiny a úrokových splátok sa zas nemá započítavať ich jednorazové predčasné splatenie.

4.2. Metodika – posúdenie zhody zákonných kritérií a získaných údajov

Pre výpočet celkového dlhu VÚC, ktorý by reprezentoval zákonné kritérium, sme museli získať údaje od MF SR, ktoré obsahovali aj záväzky prijaté na zabezpečenie predfinancovania eurofondov, dodatočne o tieto záväzky očistiť. Pre tento účel sme sa snažili získať údaje v záverečných účtoch jednotlivých VÚC, nie v každom záverečnom účte však boli dlhy dostatočne dobre štruktúrované. V záujme uvedenia správnych údajov sme teda jednotlivé VÚC ešte oslovili so žiadosťou o záverečnú verifikáciu údajov. Po tejto verifikácii by mala byť stotožniteľnosť nami sledovaného dlhu so zákonným kritériom by tak mala dosiahnuť.

Celkový dlh VÚC je pre účely tohto projektu počítaný ako (bankové úvery a výpomoci + dlhodobé záväzky - úvery od ŠFRB) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok). Údaje sú dostupné za roky 2009 až 2011.

Upozornenia:

- Celkový dlh, ktorý sledujeme, sa nemusí úplne zhodovať s údajmi, ktoré VÚC vykazujú vo vlastnom účtovníctve. Nami sledovaný údaj vypovedá o tom, aké veľké záväzky VÚC má, a to s jediným záverom – čím väčšie sú, tým väčšie potenciálne riziko z tohto zadĺženia pre VÚC vyplýva.
- Nie je možné vylúčiť, že niektoré VÚC svoje dlhy skrývajú napríklad ich prenesením na podriadené organizácie, ich dcérske spoločnosti alebo iné súkromné spoločnosti (napr. cez PPP projekty).

⁹ Pre presné znenie pravidiel pozri § 17 a § 19 v Zákone č. 583/2004 Z. z.

¹⁰ Údaje o záväzkoch prijatých na zabezpečenie predfinancovania eurofondov v dátach od MF SR neboli k dispozícii.

Dlhová služba VÚC je pre účely tohto projektu počítaná ako (výdavky na splácanie istiny + úrokové splátky) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok). Podľa zákona sa do výdavkov na splácanie istiny a úrokových splátok nemá započítavať ich jednorazové predčasné splatenie. Údaje o dlhovej službe sú dostupné za roky 2006 až 2011.

Upozornenia:

- Je možné, že niektoré VÚC vykazujú aj predčasné jednorazové splatenia dlhov, a tak môže dôjsť k ich premietnutiu do výdavkov na splácanie istiny a následne aj do dlhovej služby. Nami vypočítanú dlhovú službu preto nie je možné úplne stotožniť so zákonnou definíciou a je potrebné ju brať len ako aproximáciu zákonného kritéria.
- INEKO nemôže garantovať, že sa údaje MF SR zhodujú s údajmi, ktoré VÚC vykazujú vo vlastnom účtovníctve.

4.3. Metodika – doplňujúce vlastné kritériá

INEKO v rámci tejto analýzy sleduje aj niektoré ďalšie kritériá, ktoré sú buď zo zákona sledované pri obciach, alebo majú predpoklad dobrej výpovednej hodnoty pri posudzovaní hospodárenia samospráv (plnenie týchto kritérií nie je vyžadované zákonom):

1. VÚC by nemali mať neuhradené uznané záväzky, ktoré sú viac ako 60 dní po splatnosti¹¹,
2. okamžitá likvidita VÚC by mala dosahovať aspoň 100 %,
3. základná bilancia VÚC by nemala byť záporná; pod základnou bilanciou rozumieme bilanciu bežného a kapitálového účtu ako spojeného celku.

Výška záväzkov VÚC aspoň 60 dní po lehote splatnosti je k dispozícii iba za roky 2010 až 2011 a je počítaná ako (záväzky neuhradené 60 a viac dní po lehote splatnosti) / (bežné príjmy za predchádzajúci rok).

Okamžitá likvidita VÚC je rovná pomeru (prostriedky na finančných účtoch VÚC) / (krátkodobé záväzky VÚC). Údaje sú dostupné za roky 2006 až 2011.

Základná bilancia bežného účtu sleduje ako VÚC dokáže vykrývať svoje bežné a kapitálové výdavky z bežných (t.j. prevažne z daňových¹², nedaňových¹³ príjmov) a kapitálových príjmov. Základná bilancia VÚC je pre účely tohto projektu počítaná ako (príjmy bežného účtu + príjmy kapitálového účtu - výdavky bežného účtu - výdavky kapitálového účtu) / (príjmy bežného účtu + príjmy kapitálového účtu). Údaje sú dostupné za roky 2006 až 2011.

Upozornenie: INEKO nemôže garantovať, že sa údaje MF SR zhodujú s údajmi, ktoré VÚC vykazujú vo vlastnom účtovníctve.

¹¹ Inšpiráciou pre toto kritérium je § 19 v Zákone č. 583/2004 Z. z., kde je dané kritérium definované pre obce.

¹² Daňové príjmy tvoria podielové dane (daň z príjmu FO) a miestne dane a poplatky.

¹³ Medzi nedaňové príjmy patria napríklad príjmy z činnosti a majetku, dotácie, transfery a rôzne poplatky.

4.4. Metodika pre výpočet skóre finančného zdravia

Pre zhrnutie finančnej stability obcí a VÚC vytvorilo INEKO vlastnú metodiku, ktorou ohodnocuje dosiahnuté hodnoty obcí/VÚC v rámci jednotlivých kritérií a na ich základe im prideliuje skóre. Následne, na základe parciálnych skóre, vzniká výsledné sumárne skóre, ktorým hodnotíme finančné zdravie obce či VÚC. Metodika výpočtu parciálnych skóre pre jednotlivé kritériá a finančné zdravie je nasledovná¹⁴:

1. Ak je celkový dlh obce/VÚC za rok 2011 na úrovni 0 %, je jej pridelené skóre +3. S rastúcim dlhom pridelené skóre, vzhľadom na rastúce riziko pre obec/VÚC, lineárne klesá. Pri dlhu na úrovni 60 % je skóre rovné nule a pri hodnote rovnjej alebo vyššej ako 120 % je pridelené skóre -3.
2. Skóre pridelené za dlhovú službu sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt dlhovej služby za najnovší dostupný rok (2011) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2010, 2009, 2008), s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je skóre za niektoré z týchto rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy¹⁵. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu dlhovej služby vypočíta jej skóre v intervale -3 až 3, podľa nasledovného princípu:

V prípade, ak je priemerná¹⁶ dlhová služba obce/VÚC na úrovni 0 %, je jej pridelené skóre +3. S rastúcou dlhovou službou pridelené skóre, vzhľadom na rastúce riziko pre obec/VÚC, lineárne klesá. Pri priemernej dlhovej službe na úrovni 25 % je skóre rovné nule a pri hodnote rovnjej alebo vyššej ako 50 % je pridelené skóre -3.

3. Skóre za záväzky aspoň 60 dní po splatnosti sa počíta ako vážený priemer skóre indikátora „záväzky aspoň 60 dní po splatnosti“ za najnovší dostupný rok (2011) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2010, 2009, 2008), s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je skóre za niektoré z týchto rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy¹⁷. Skóre za jednotlivé roky sa pritom prideliuje nasledovne:

Ak je výška záväzkov obce/VÚC aspoň 60 dní po splatnosti za daný rok presne na úrovni 0 eur resp. 0 %, je jej pridelené skóre +3. Ak výška týchto záväzkov v pomere k príjmom predstavuje hodnotu medzi 0 % a 3 %, pridelené je skóre medzi 0 a -3 (lineárne), pričom ak je hodnota na úrovni rovnjej alebo vyššej ako 3 %, skóre je -3.

4. Skóre za okamžitú likviditu sa počíta ako vážený priemer skóre indikátora „okamžitá likvidita“ za najnovší dostupný rok (2011) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2010, 2009, 2008), s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je skóre za

¹⁴ Metodika použitá v tejto analýze je zhodná s metodikou využitou na internetovom portáli.

¹⁵ Zahnutie viacerých rokov do výpočtu skóre napomáha eliminovať riziko, že by niektoré obce/VÚC dosiahli horší výsledok v dôsledku prípadného zarátania predčasného jednorazového splatenia dlhu počas najnovšieho sledovaného roku (2011).

¹⁶ Myslí sa vyššie opísaný vážený priemer za roky 2008 až 2011.

¹⁷ Zahnutie viacerých skóre za jednotlivé roky do výpočtu „štvorročného“ skóre napomáha eliminovať riziko, že by niektoré obce/VÚC dosiahli horší výsledok v dôsledku jednorazového/krátkodobého nahromadenia záväzkov aspoň 60 dní po splatnosti k 31. decembru najnovšieho sledovaného roku (2011).

niektoré z týchto rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy¹⁸. Skóre za jednotlivé roky sa pritom prideluje nasledovne:

Ak je okamžitá likvidita obce/VÚC za daný rok na úrovni 0 %, je jej pridelené skóre -3. S rastúcou okamžitou likviditou pridelené skóre, vzhľadom na klesajúce riziko pre obec/VÚC, lineárne rastie. Pri okamžitej likvidite na úrovni 100 % je skóre rovné nule a pri hodnote rovnej alebo vyššej ako 200 % je pridelené skóre +3.

5. Skóre udeľované za dosiahnutú základnú bilanciu¹⁹ sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt základnej bilancie za najnovší dostupný rok (2011) a tri roky, ktoré mu predchádzali (2010, 2009, 2008), s váhami postupne 4, 3, 2 a 1. Ak nie je skóre za niektoré z týchto rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy²⁰. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu základnej bilancie vypočíta jej skóre v intervale -3 až 3 nasledovne:

Ak je priemerná²¹ základná bilancia obce/VÚC na úrovni nižšej alebo rovnej ako -15 %, je jej pridelené skóre -3. So zlepšujúcou sa základnou bilanciou pridelené skóre, vzhľadom na klesajúce riziko pre obec/VÚC, lineárne rastie. Pri základnej bilancii na úrovni 0 % je skóre rovné nule a pri hodnote rovnej alebo vyššej ako +15 % je pridelené skóre +3.²²

Napokon, sumárne skóre opisujúce finančnú stabilitu obcí/VÚC vzniká ako vážený priemer získaných 5 parciálnych skóre s použitím váh $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{6}$ a $\frac{1}{6}$ (postupne pre dlh, dlhovú službu, záväzky neuhradené aspoň 60 dní po splatnosti, okamžitú likviditu a základnú bilanciu). Celkový dlh má priradenú vyššiu váhu, keďže predstavuje relatívne najväčšie potenciálne riziko pre finančnú stabilitu obce/VÚC.

Na základe vytvorenej metodiky teda môžu VÚC dosahovať skóre na intervale -3 až +3, kde kladné hodnoty naznačujú, že VÚC je prevažne finančne zdravý, pričom jeho finančnú stabilitu opisuje práve dosiahnuté skóre (čím vyššie skóre, tým lepší výsledok pre VÚC). Naopak, ak je skóre záporné, VÚC má problém s finančnou stabilitou a možno aj s plnením niektorých zákonných kritérií.

Analýzu vypracoval:

Matej Tunega

analytik spolupracujúci s INEKO

Tel: 02 / 5341 1020

¹⁸ Zahŕnutie viacerých skóre za jednotlivé roky do výpočtu „štvorročného“ skóre napomáha eliminovať riziko, že by niektoré obce/VÚC dosiahli horší výsledok v dôsledku jednorazového/krátkodobého poklesu okamžitej likvidity k 31. decembru najnovšieho sledovaného roku (2011).

¹⁹ Pod základnou bilanciou rozumieme bilanciu bežného a kapitálového účtu spolu.

²⁰ Zahŕnutie viacerých rokov do výpočtu skóre napomáha eliminovať riziko, že by niektoré obce/VÚC dosiahli horší výsledok v dôsledku prípadného jednorázovo zhoršeného hospodárenia počas najnovšieho sledovaného roku (2011).

²¹ Myslí sa vyššie opísaný vážený priemer za roky 2008 až 2011.

²² Inak povedané, ak je základná bilancia kladná, obec/VÚC získava kladné skóre (a naopak).